

СУЧАСНІ КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ

Л.М. Лавриненко, канд. екон. наук, с.н.с.

К.І. Іванова

Інститут економіки та менеджменту

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Київ

В умовах глобалізації економіки стратегічною метою держави стає модернізація економіки і суспільства в напрямку, який забезпечує досягнення стійкої конкурентоспроможності. Сьогодні держава як інституційний суб'єкт зобов'язаний створювати умови для підвищення конкурентоспроможності національних компаній на світовій арені, визначати та просувати пріоритетні з точки зору входження у світову економіку сфери, враховувати загальносвітові тенденції у визначенні пріоритетів інституційного розвитку.

Сучасне становище рішуче вимагає істотного перегляду традиційних освітніх парадигм, які сьогодні виявляються вже неконкурентоспроможними в сенсі забезпечення розвитку цивілізованого суспільства а викладання дисциплін економічного циклу стає все більш наближеним до реальної практики. Освіта на сучасному етапі переживає ряд реформ, у зв'язку з чим, докорінно змінюються методи викладання економічних дисциплін.

Нова освітня система орієнтована на реалізацію високого потенціалу комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Саме технологічний базис нових інформаційних технологій дозволяє реалізувати одну з головних переваг нової освітньої системи – навчання на відстані – дистанційне навчання. Основною тенденцією сучасної освіти є поступове перенесення пріоритетів від прямого навчання до індивідуального контакту із студентами. Ключові лекції і семінарські заняття залишаються, звичайно, незамінними, проте істотна частина учбового процесу може проходити під час індивідуальних консультацій з викладачами за конкретними темами або проблемами.

Система викладання рішуче відкидає традиційну парадигму взаємовідносин в освітньому процесі, де викладач навчає студента теоретичним основам предмету, даючи під диктовку визначення і висновки, запозичені з підручників [1, с. 158-164]. Студент при такому підході є пасивним слухачем, втрачає зацікавленість до пізнання, формування своєї думки, креативного підходу до пізнання та формування своєї власної думки (позиції) – він не вступає у монолог із викладачем а сприймає як аксіому.

Сучасні тенденції глобалізації, інтеграції, комп'ютеризації, впровадження і використання мережі Інтернет, медіа засобів вимагають від молодих фахівців компетентності, що дозволяє їм швидко та кваліфіковано вирішувати завдання в умовах динамічного розвитку і нестандартних ситуацій, миттєвого прийняття рішень та аналізу власних дій [2, с. 36-39]. Все це і послужило поштовхом до переосмислення принципів викладання і відмови від традиційного підходу на користь інноваційного й інтерактивного. При новому підході викладач і студент знаходяться в рівних умовах, де викладач пропонує ту чи іншу задачу, пошук відповіді на яку ведеться обома сторонами спільно. Викладач не пропонує готових відповідей, він лише визначає проблему, але пошук її рішення залишається за студентом. Таким чином, відбувається перехід від інформаційно-пояснювального навчання до інноваційно-дієвого. Студенти заохочуються використовувати різні інформаційні технології, відеоматеріали, сайти й інші економічні суб'єкти, матеріали економічних форумів і конференцій. Тому в сучасних вузах методи викладання повинні базуватися на новітніх досягненнях і можливостях, а саме, включати в себе якомога більше інноваційних та інтерактивних елементів.

Інноваційні технології, які застосовуються в освіті, базуються, з одного боку, на розвиток самостійності студента, а з іншого боку на професіоналізмі викладача, що включає не тільки високий рівень грамотності і компетентності, як в рамках представленої дисципліни, так і в загальнокультурному сенсі, ще й особисте сприйняття новачій, зацікавленість в застосуванні і розвитку інноваційних технологій навчання, ініціативу та активність. Однак, всі ці якості, що формують поняття «професіоналізм викладача», дозволять добитися взаєморозуміння та спонукати їх на активну особистісний розвиток тільки при наявності дуже важливого при сучасному стані суспільства якості – харизми викладача. Викладач, що впроваджує інноваційні освітні технології в процес навчання, що не примушує, а спрямовує самостійну роботу студентів по отриманню теоретичних знань і практичних навичок стає Вчителем. Для вирішення нестандартних завдань, збереження чіткості мислення в стресових умовах потрібні нестандартні фахівці, а саме люди з великим психологічним потенціалом, комунікабельністю, здатні знаходити спільну мову з різними людьми в різних ситуаціях. В першу чергу такою нестандартною особистістю, новатором повинен стати сам викладач, який прагне до

отримання нових знань, освоєння інноваційних методик навчання, їх додатком до свого предмету, піднімаючи тим самим рівень освіти. Історично склалося зміст дисципліни і методи її подачі під впливом особистого професіоналізму викладача знаходять нові сучасні риси. В ідеалі потрібно не тільки дати студенту конкретні навички і знання, а й «зацікавити» його, показати можливості і перспективи подальшого розвитку і вдосконалення студента і як фахівця, і як особистості. Саме для цього необхідно постійне ознайомлення викладачів вузів із інноваційними та інтерактивними технологіями навчання, мотивування їх до підвищення кваліфікації, інтелектуальному зростанню.

Перелік посилань:

1. Лавриненко Л. М. Інноваційно-креативний потенціал – основа наукоємної економіки // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2012. – № 5-1. – С. 158-164.
2. Лавриненко Л. М. Місце інноваційної освіти у розвитку суспільства // Інноваційна економіка : всеукр. наук.-вироб. журнал. – Тернопіль. – 2012. – № 7 (33). – С. 36-39.

РОЛЬ ДІЛОВИХ ІГОР У ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

*Л.В. Лазоренко, канд. екон. наук, доцент
Державний університет телекомунікацій, м. Київ*

З метою удосконалення та активізації навчального процесу необхідно застосовувати різні методи і способи ведення аудиторних занять. Викладачі при проведенні занять часто використовують технічні засоби та програмне забезпечення. Все це має безперечно позитивний вплив на перебіг навчального процесу. Але, на жаль, використання технічних засобів можливо далеко не завжди. Обмеженість матеріальних ресурсів державних закладів вищої освіти, відсутність спеціальних знань і навиків користування спеціальною технікою та програмним забезпеченням у певній категорії викладацького складу, потреба аудиторії у живому спілкуванні, а найголовніше, що при викладанні не всіх навчальних дисциплін можна використовувати технічне та програмне забезпечення. Мова йде, в першу чергу, про блок гуманітарних дисциплін. Яким чином побудувати заняття з таких дисциплін так, щоб було цікаво студентам і мало результат у процесі засвоєння здобутих знань [1, с. 28].

У цьому випадку на допомогу приходять ділові ігри. Адже, будь-яку ситуацію можна обіграти таким чином, щоб і проблему розв'язати, і пройдений матеріал закріпити, і аудиторію зацікавити. До того ж використання ділових ігор не потребує спеціальних навиків у викладачів.

У вигляді ділових ігор доцільно проводити семінарських та практичних занять з навчальних дисциплін, які за своєю програмою не передбачають розв'язку задач, здійснення розрахункових робіт, проведення практичних досліджень. В першу чергу, це слід робити з метою підвищення ефективності роботи студентів в аудиторії, закріплення пройденого матеріалу, сприяння розвитку уявного мислення студентів, генерування ними різноманітних ідей та наближення аудиторних занять якомога ближче до практичних умов діяльності підприємств і організацій [2, с. 172].

Беручи участь у діловій грі, студент автоматично виконує певну роль, уявляє себе людиною, що займає ту чи іншу посаду на підприємстві або те чи інше положення в суспільстві. Він починає мислити саме з такої позиції, приймає відповідні рішення, використовуючи при цьому знання, отримані під час лекцій або самостійної роботи.

У діловій грі може бути задіяна необмежена кількість учасників. З метою підвищення ефективності проведення таких занять можна поділити групу на декілька міні-груп, які будуть виконувати одну й те ж саме або подібне завдання. Таким чином, всі студенти групи будуть задіяні у грі, а отже, зможуть висловити своє бачення проблеми, відстояти свою думку та продемонструвавши здобуті знання.

Такий спосіб проведення практичних занять сприятиме встановленню в аудиторії невимушеної атмосфери, в якій ніхто не боїться висловити свою точку зору і переконати інших у своїй правоті. Студенти матимуть можливість вільно вести дискусії з різних питань, що обговорюються на занятті. Викладач, в свою чергу, зможе оцінити не лише знання студентів з даної дисципліни, а й матиме уявлення про загальну ерудицію аудиторії, її загальну підготовку, а також зможе оцінити психологічні якості кожного студента та колективу в цілому, що допоможе йому при подальшій підготовці лекційних і практичних занять та розробці завдань для самостійної роботи студентів [3, с. 247].

Отже, ділова гра – це ефективний механізм, що сприяє підвищенню якості проведення семінарських та практичних занять. Звичайно, не слід вважати, що ділові ігри можна застосовувати лише при проведенні занять з гуманітарних дисциплін. Їх також можна час від часу проводити і при викладанні інших предметів, де студенти повинні не лише визначати певні показники, а мо-